

Свобода на придвижване

I. Въведение

1. Правото на свободно придвижване е едно от основните права на човека, гарантирани от международното и националното право.
2. Правото на свободно придвижване включва свободното движение в рамките на дадена държава за тези, които се намират в нея на законно основание, правото на напускане на всяка държава и правото да влизане в държава, чийто гражданин е дадено лице:
 - а) това право може да бъде ограничено при определени обстоятелства;
 - б) правото на свободно движение и пребиваване може да се предоставя на гражданите на трети страни, които пребивават законно на територията на дадена държава.

II. Стандарти на ООН

1. Член 13 на [Всеобщата декларация за правата на човека](#) гласи, че всеки човек има право свободно да се придвижва и да избира своето местожителство в пределите на всяка държава, както и че всеки човек има право да напусне всяка страна, включително и своята, и да се връща в страната си.
2. Други разпоредби на правото на ООН относно свободата на придвижване са:
 - а) членове 12 и 13 от [Международния пакт за граждански и политически права](#) (МПГПП);
 - б) член 10 от [Конвенцията за правата на детето](#);
 - в) член 18 от [Конвенцията за правата на хората с увреждания](#);
 - г) член 5 от [Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация](#);
 - д) член 15 от [Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените](#).

III. Стандарти на Съвета на Европа

1. Член 2 от Протокол № 4 към [Европейската конвенция за правата на човека](#) гарантира правото на свобода на придвижване и свобода на избор на местожителство на територията на дадена държава, както и на свобода на напускане на всяка държава, включително собствената.
2. Тази разпоредба е подробно тълкувана и разглеждана от ЕСПЧ, включително в контекста на другите разпоредби на ЕКПЧ.

IV. Стандарти на ЕС

1. Съгласно член 21 от [Договора за функционирането на Европейския съюз](#) (ДФЕС) всеки гражданин на ЕС има право да се движи и да пребивава свободно на територията на държавите членки при спазване на ограниченията и условията, предвидени в първичното и вторичното право на ЕС.
2. Съгласно член 45 от [Хартата на основните права на ЕС](#) всеки гражданин на ЕС има право свободно да се движи и да пребивава на територията на държавите членки. Тази разпоредба предвижда и възможността да се предоставя право на

свободно движение и пребиваване и на граждани на трети страни, които пребивават законно на територията на държава членка.

3. [Директива 2004/38/ЕО](#) определя условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на ЕС и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки, правото на гражданите на ЕС и на членовете на техните семейства на постоянно пребиваване на територията на държавите членки и ограниченията на тези права.

Източници:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/bg/sheet/147/free-movement-of-persons>

https://www.echr.coe.int/Documents/Simplified_Conv_BUL.pdf

<https://www.mlsp.government.bg/eng/free-movement-of-persons>

https://commission.europa.eu/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/know-your-rights/citizens-rights/freedom-movement-and-residence_bg

<https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>

https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_2_Protocol_4_ENG.pdf